

Literature

- BAČIČ, T., 2007: *Violaceae*. In: A. Martinčič (ed.): Mala flora Slovenije. Ključ za določanje praprotnic in semenk. Tehniška založba Slovenije, Ljubljana. pp. 415–422.
- BALOGH, L., I. DANCZA & G. KIRÁLY, 2004: Actual list of neophytes in Hungary and their classification according to their success. In: B. Mihály & Z. Botta-Dukát (eds.): Biological invasions in Hungary – Invasive plants. Természettudományi Alapítvány Kiadó, Budapest. pp. 61–92.
- DAKSKOBLER, I. & A. TRNKOCZY, 2010: *Viola sororia* Willd. = *V. cucullata* auct., non Aiton = *Viola obliqua* Hill. Nova nahajališča adventivne vrste v alpskem, predalpskem, dinarskem in submediteranskem fitogeografskem območju Slovenije. Hladnikia 25: 53–55.
- FISCHER, M. A. & G. KARRER, 2005: Familie Veilchengewächse/*Violaceae*. In: M. A. Fischer, K. Oswald & W. Adler (eds.): Exkursionsflora von Österreich, Liechtenstein und Südtirol. Biologiezentrum der OÖ Landesmuseen, Linz. pp. 428–434.
- HARMS, V. L., D. F. HOOPER & L. BAKER, 1985: Four violets new to the Saskatchewan flora and other rare violets of East-Central Saskatchewan. The Canadian Field-Naturalist 99 (1): 498–502.
- McKINNEY, L. E. & N. H. RUSSELL, 2002: *Violaceae* of the Southeastern United States. Castanea 67 (4): 369–379.
- MEREĐA, P. JUN., P. MÁRTONFI, I. HODÁLOVÁ, H. ŠÍPOŠOVÁ & J. DANIHELKA, 2008: *Violaceae*. In: Š. Goliášová & H. Šípošová (eds.): Flóra Slovenska VI/1. Veda, Bratislava. pp. 80–190.

MICHAL HRONEŠ & LUCIE KOBRLOVÁ

Heliotropium europaeum L.

Najdba submediteranske vrste v osrednji Sloveniji

Finding of a submediterranean species in central Slovenia

9953/1 Slovenija: Ljubljana, Bežigrad, Železna cesta, v razpokah tlakovcev na ploščadi med Vurnikovo in Avčinovo ulico, nasproti Severnega parka Navje (46° 3' 43,11" N 14° 30' 49,81"E), leg. T. Bačič, 1. 8. 2012, det. N. Jogan & S. Strgulc Krajšek.

Navadna posočnica (*Heliotropium europaeum*) je ena od okoli 350 vrst rodu (MABBERLEY 2008), ki ga uvrščamo med srhkolistnice (*Boraginaceae*). Je do 40 cm visoka enoletnica, steblo ima razvejeno, z mehko dlakavimi, jajčastosuličastimi, pecljatimi, spiralasto nameščenimi listi. V razločno podaljšana, nekoliko razrasla monohazijalna socvetja so gosto enostransko združeni drobni cvetovi (2–4 mm v premeru), venec je bel ali modrikast, v goltu rumen. Pri nas uspeva po ruderalnih rastiščih (njive, vinogradi in ob poteh) v submediteranskem fitogeografskem območju ter cveti pozno poleti in jeseni (MARTINČIČ 2007). Njena domovina je Sredozemlje (FISCHER & al. 2008), uspeva pa precej širše: v južni, srednji in zahodni Evropi, severno do severa Francije, Češke, Sloveške in srednje Ukrajine (BRUMMITT 1972). Drugotno je bila razširjena po vsem

svetu. V Avstraliji in Severni Ameriki je obravnavana kot nadležen plevel (KOVAČIĆ & al. 2008). Poleg Hrvaške, kjer je v primorskem delu precej pogosta (ibid.), je vrsta raztreseno razširjena tudi v sosednji Furlaniji Julijski Krajini (POLDINI 2002), kjer naj bi bilo pojavljanje arheofitsko. FISCHER & al. (2008) navajajo, da ni jasno, ali je v Avstriji vrsta neofit ali arheofit. Tudi v delu Neobiota in Österreich (ESSL & RABITSCH, 2002) je označena kot "vprašljivi neofit", obravnavajo pa jo kot ustaljeno vrsto, ki doslej nima znanih vplivov na naravo.

Pri nas v Primorju je vrsta domnevno avtohtona in raztreseno razširjena v slovenski Istri ter z nekaj podatki o uspevanju iz Vipavske doline in Krasa (JOGAN & al. 2001), res pa njeno dosledno uspevanje na ruderalnih rastiščih meče senco dvoma na avtohtonost. Njeno uspevanje v Ljubljani na ruderalnem rastišču je zagotovo drugotno in prehodno. V bližini novoodkritega nahajališča, kjer je uspevalo več deset cvetočih primerkov, je glavna železniška postaja, od koder se širijo tujerodne vrste z drugih območij, in morda se je širila na ta način. Druga možnost je, da so bila semena v prsti betonskih cvetličnih korit, ki krasijo omenjeno ploščad, ali pa v prsti cvetličnih loncev, kjer so bile pred nekaj leti zasajene palme, in so jih verjetno prinesli iz ene od primorskih vrtnarij. K uspešni rasti toploljubnih vrst v mestih pa seveda močno pripomore toplejša mestna klima. Podoben primer pojavljanja primorskih vrst v Ljubljani je populacija razrasle krišine (*Parietaria judaica*), ki že dolgo vrsto let uspešno raste in se počasi širi nedaleč od nahajališča posočnice (na Hacquetovi ul.; BAČIČ, neobjavljeno) in v letu 2012 odkrito uspevanje vrste *Polycarpon tetraphyllum* na vsaj dveh neodvisnih mestih v Ljubljani (Poljane, Stožice). V prihodnjih letih bomo pozorni, ali se bo posočnica v Ljubljani ustalila.

Viri:

- BRUMMITT, R. K., 1972: *Heliotropium* L. In: Tutin (ed.): Flora Europaea, Vol 3. Cambridge University Press, Cambridge. pp. 84 - 86.
- ESSL, F. & W. RABITSCH, 2002: Neobiota in Österreich. Umweltbundesamt, Wien. p. 104
- FISCHER, M. A., K. OSWALD & W. ADLER, 2008: Exkursionsflora für Österreich, Liechtenstein und Südtirol. 3. Auflage. Biologiezentrum der Oberösterreichischen Landesmuseen. Linz. 1392 pp.
- JOGAN, N., T. BAČIČ, B. FRAJMAN, I. LESKOVAR, D. NAGLIČ, A. PODOBNIK, B. ROZMAN, S. STRGULC KRAJŠEK & B. TRČAK, 2001: Gradivo za Atlas flore Slovenije. Center za kartografijo favne in flore, Miklavž na Dravskem polju. p. 140.
- KOVAČIĆ, S., T. NIKOLIĆ, M. RUŠČIĆ, M. MILOVIĆ, V. STAMENKOVIĆ, D. MIHELJ, N. JASPRICA, S. BOGDANOVIĆ & J. TOPIČ, 2008: Flora jadranske obale i otoka, 250 najčešćih vrsta. Školska knjiga, Zagreb. 558 pp.
- MABBERLEY, D. J., 2008: The Plant-Book. Cambridge University Press, Cambridge.
- MARTINČIČ, A., 2007: Boraginaceae. In: A. MARTINČIČ, T. WRABER, N. JOGAN, A. PODOBNIK, B. TURK, B. VREŠ, V. RAVNIK, B. FRAJMAN, S. STRGULC KRAJŠEK, B. TRČAK, T. BAČIČ, M. A. FISCHER, K. ELER & B. SURINA: Mala flora Slovenije. Ključ za določanje praprotnic in semenk. – Tehniška založba Slovenije, Ljubljana.
- POLDINI, L., 2002: Nuovo Atlante corologico delle piante vascolari nel Friuli Venezia Giulia. Regione autonoma Friuli Venezia Giulia, Azienda parchi e foreste regionali. – Università degli studi di Trieste, Dipartimento di biologia, Udine.